

Ohje IHN-taudin kartoittamiseksi ja leviämisen estämiseksi

Käytettäväksi Saarijärven rajoitusalueella

Kalastuskohteeseen on istutettu vuonna 2017 kalaa, joka on mahdollisesti kantanut IHN-virusta. IHN-virus aiheuttaa vertamuodostavan kudoksen kuoliotautilia, joka on yksi maailman vakavimmista lohikalajien taudeista. Kalalajeista herkimpiä taudille ovat kirjolohi ja lohi. IHN-tauti leviää kalojen ja veden välityksellä sekä sellaisten välineiden tai tarvikkeiden välityksellä, jotka ovat olleet kosketuksissa tartunnan saaneisiin kaloihin tai viruksella saastuneeseen veteen.

Kalastus ja näytteiden toimittaminen

Kalastuksessa on tärkeä noudattaa varotoimia välineistön desinfiointista ja perkeiden ja sivusaaliin käsittelystä. On suositeltavaa pyrkiä kalastamaan kohde mahdollisimman tyhjäksi kirjolohista.

Saaliiksi saaduista kaloista lähetetään näytteitä Eviraan tutkittavaksi. Näytteeksi kelpaavat hauki ja kuha, mutta ensisijaisesti tulisi saada tutkimuksiin kirjolohia. Näytteeksi voidaan ottaa pää ja perkeet, halutessa myös selkäruoto, loput voidaan käyttää ravinnoksi. Näytteet voidaan pakastaa muovipusseissa, jolloin pusseihin liitetään tiedot pusseissa olevien näytteiden kalalajista, kappalemäärästä, pyyntipäivämäärästä ja tarkemmasta pyyntipaikasta (kosken tai lammen nimi tai sijainnin koordinaatit). Yhteen pussiin saa laittaa korkeintaan viiden kalan näytteet. Eri lajien näytteet laitetaan eri pusseihin. Kalastajat voivat lähettää näytteitä Eviraan tuoreena tai pakastettuina, mutta kerralla kannattaa lähettää isompi erä. Näyte-erien hausta ja lähettämisestä voidaan tarvittaessa sopia kunnaneläinlääkärin kanssa. Kaavilla näytteitä voi toimittaa myös Viljamaan kartanoon, osoite Riihijärventie 10.

Luonnonkalojen näytteitä kerätään erikseen sovittavalla tavalla kerralla suurempi määrä. Näytteiden keruusta tulee olla yhteydessä Eviran kalatautitutkijaan (Kuopio, Satu Viljamaa-Dirks, p. 044 720 1469). Alkukesästä pyritään saamaan tehokalastuksella 100 -150 kalaa, jotka lähetetään kokonaisuudessaan Eviraan. Näytteenoton ajankohdasta sovitaan etukäteen Eviran kanssa. Näytekalat valitaan tässä lajijärjestyksessä: lohikalat (kirjolohi, taimen, nieriä, harjus), hauki, kuha, ankerias, säyne, särki. Eli käytännössä varmaan kaikki yksilöt listan alusta ja näyte täydennetään särjillä.

Kalastuskohteesta saatu sivusaalis ja kalanperkeet, joita ei lähetetä näytteeksi, haudataan maahan tai hävitetään biojätteen tai sekajätteen mukana. Niitä ei saa jättää rannalle lokkien tai muiden eläinten saataville.

Kaikki välineistö, joka on ollut kontaktissa kaloihin tai veteen, on pestävä puhtaaksi liasta ja sen jälkeen desinfioitava. Tästä tulee ohjeistaa kohteessa kalastavia!

Desinfiointiin voidaan käyttää seuraavia menetelmiä:

Kuivaus

Vuorokausi + 20 °C lämpötilassa

Kuumennus

Tunti + 60 °C saunassa tai kuuma höyry 5 minuutin ajan.

Kun kuumennat suuria välineitä, esimerkiksi verkkoja, ota huomioon, että nimenomaan välineen lämpö pitäisi olla + 60 °C tunnin ajan.

Desinfektioaineita, joita voidaan käyttää

Huomaa, että useat desinfektioaineet syövyttävät metalleja eikä kaikkien vaikutuksista esimerkiksi siimoihin ole tietoa. Huuhtelemalla desinfektioaineet huolellisesti pois niiden vaikutusajan jälkeen, vältetään yleensä voimakkaalta korroosiolta. Huuhteluun on tietenkin käytettävä puhdasta vettä eikä esimerkiksi saman lammen vettä, jonka viruksien leviämistä yritetään ehkäistä. Alla olevat kaupalliset tuotteet ovat esimerkkejä, myös muita vastaavia voidaan käyttää.

Hygisept, Virkon S, 1% liuos, käsittelyaika 30 minuuttia

Parvocide H-Plus, 1% liuos, käsittelyaika 1-2 tuntia

Alkoholipohjaiset desinfektioaineet (sisältävät noin 70% alkoholia), käytetään valmistajan ohjeen mukaan, annetaan haihtua käytön jälkeen, soveltuvat korroosioherkkien kohteiden desinfiointiin. Kaupallisia tuotteita esim. Alcodes, Desipower Alkoholi-12 80 %

Kvaternääriset ammoniumyhdisteet eli kvatit

Käytetään valmistajan ohjeen mukaan. Kaupallisia tuotteita esim. P₃, Suma Bac D10

Vetyperoksidi ja peretikkahappo -yhdisteet

Käytetään valmistajan ohjeen mukaan. Kaupallisia tuotteita esim. P₃ –Oxonia Aktiv, Divosan Aktiv, F 268 AiroI

Läänineläinlääkäreiden yhteystiedot:

Itä-Suomen aluehallintovirasto, läänineläinlääkäri Paula Junnilainen, p. 0400 137 132